

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА**

М.В. Яцюк

**Програма та робоча програма
навчальної дисципліни**

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

**для студентів I курсу денної і заочної форм навчання освітньо-
кваліфікаційного рівня бакалавр за галуззю знань 0601 – «Будівництво та
архітектура» напряму підготовки 6.060103 – «Гідротехніка (Водні
ресурси)» спеціальності «Водопостачання та водовідведення»**

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Історія України» (для студентів I курсу денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр за галуззю знань 0601 – «Будівництво та архітектура» напряму підготовки 6.060103 – «Гідротехніка (Водні ресурси)» спеціальності «Водопостачання та водовідведення» / Укл.: М.В. Яцюк – Харків: ХНАМГ, 2009. – 28 с.

Укладач: М.В. Яцюк

Рецензент: канд. іст. наук, доц. Л. М. Жванко

Рекомендовано кафедрою історії та культурології, протокол засідання №1 від 29 серпня 2008 р.

Зміст

	стор.
Вступ	4
1. Програма навчальної дисципліни	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література	9
1.5. Анотації дисципліни	9
2. Робоча програма навчальної дисципліни	12
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи	12
2.2. Зміст дисципліни	13
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями	18
2.2.2. План лекційного курсу	19
2.2.3. План практичних (семінарських) занять	20
2.2.4. Індивідуальне завдання (ІНДЗ)	21
2.3. Самостійна робота студентів	22
2.4. Засоби контролю та структура	23
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення	27

ВСТУП

Згідно з програмою Міністерства освіти і науки України з підготовки кваліфікованих фахівців у всіх галузях народного господарства у вищих навчальних закладах є обов'язковою для вивчення дисципліни «Історія України».

Вивчення «Історія України» як дисципліни потребує теоретико-методологічного, науково-методичного та організаційно-практичного забезпечення. Наріжним загально методичним принципом виступає осягнення суті історичного процесу в нашій країні на підвалинах об'єктивності й історизму, духовності й гуманізму. Тісний зв'язок, взаємодія теорії і практики в напрямку реалізації пізнавально-творчої функції історичної теорії і формування у студентів свідомої потреби в оволодінні пропонованим предметом вимагає залучення загальновідомих функцій історії, широкого кола ідей, проблем, уявлень, асоціацій міждисциплінарного характеру.

Головною метою вивчення дисципліни «Історія України» є виховання людини на засадах патріотизму, формування особистості, інтелекту, усвідомлення власної причетності до державотворчих прагнень українського народу.

В умовах подальшої гуманізації навчального процесу в Академії кафедра історії і культурології бачить пріоритетним викладання предмета в інноваційному ключі. Механізм осягнення інновацій полягає в реалізації окремих блоків: історія і практика; співвідношення історичного і логічного; основи психології, участь студентів і викладачів у наукових конференціях; діалоговий характер навчання тощо.

Програму навчальної дисципліни «Історія України» розроблено на основі:

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра» напрямку підготовки 0926 «Водні ресурси», 04.06.2004 р. № 452 (з 2006 р. галузь знань 0601 – «Будівництво та архітектура» напрям підготовки 6.060103 – «Гідротехніка (Водні ресурси)»);

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра» напрямку підготовки 0926 «Водні ресурси», 04.06.2004 р. № 452 (з 2006 р. галузь знань 0601 – «Будівництво та архітектура» напрям підготовки 6.060103 – «Гідротехніка (водні ресурси)»);
- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.060103 – «Гідротехніка (Водні ресурси)», 2007.

Програма навчальної дисципліни «Історія України» ухвалена кафедрою історії і культурології, протокол № 1 від 29 серпня 2008 р. та Вченою радою факультету Електричного транспорту, протокол № 1 від 12 вересня 2008 р.

Програму погоджено з випусковою кафедрою «Водопостачання, водовідведення та очищення вод».

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Метою вивчення дисципліни є:

- вивчення фундаментальних засад державотворення, соціально-політичних та етнічних процесів в Україні;
- розвиток історичного мислення, пробудження відчуття власної причетності до державотворчих прагнень українського народу;
- формування вміння орієнтуватися у світі міжетнічних відносин з позицій гуманізму, виховання патріотизму, етнічної толерантності.

Основними завданнями, що передбачено вирішити в процесі викладання дисципліни, є теоретична і практична підготовка бакалавра в галузі історичних освіти. Знання і навички студентів, що виховуються під час вивчення дисципліни «Історія України»:

- володіння інформаційними структурами;
- вміння здійснювати пізнавальні процеси;
- відтворення процесів репродуктивного мислення;
- оволодіння мотиваційними процесами;
- вміння орієнтуватись в сучасному суспільно-політичному житті;
- знаходити аналогію сучасних проблем в історичному минулому і пропонувати шляхи їх вирішення;
- застосовувати набуті знання у спілкуванні, дискусіях, обговоренні питань сучасності;
- гуманістичні ціннісні орієнтири в житті;
- знання періодизації, концептуальних проблем історії України, основних термінів і понять, дат і дійових осіб українського державотворення.

Предметом вивчення у дисципліні є суспільно-політичні, державотворчі та етнополітичні процеси в українських землях.

Навчальна дисципліна «Історія України» належить до циклу нормативних гуманітарних та соціально-економічних дисциплін за галуззю знань 0601 –

«Будівництво та архітектура» напряму підготовки 6.060103 – «Гідротехніка (Водні ресурси)».

Таблиця 1.1. – Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Вихідна	Культурологія Соціологія Політологія Філософія

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Історія України

Змістовий модуль (ЗМ) 1.1 Етнічна ідентифікація. Періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в українських землях:

Тема 1. Джерела та історіографія історії України.

Тема 2. Українська етнологія: теорії та історична практика.

Тема 3. Освіта і наука в українській духовності.

Тема 4. Етнографічні студії в контексті історії України.

Тема 5. Українці і світ.

ЗМ 1.2 Суспільно-політичний розвиток українського народу в контексті визначальних тенденцій розвитку державності України:

Тема 6. Формування української державності: етапи та особливості.

Тема 7. Українство у боротьбі з соціальним та національним гнобленням.

Тема 8. Історичні студії економічного розвитку України.

Тема 9. Геополітичне становище України : історія і сучасність.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1. за результатами аналізу історичних джерел та історіографічної літератури, використовуючи ознаки соціально-історичних епох та критерії причинно-наслідкових зв'язків історичних процесів, визначати періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в Україні	соціально-побутова	організаційно-комунікативна
2. аналізуючи сучасні документи та історичні матеріали, що відтворюють закономірності попереднього життя українського народу, визначати особливості сучасного соціально-політичного розвитку українського суспільства та його перспективу	соціально-побутова	організаційно-комунікативна
3. узагальнюючи наукову інформацію історичного, політичного, гуманітарного характеру, використовуючи методи соціальних досліджень, визначати належність суб'єкта учасників спільної діяльності до певного етносу	соціально-побутова	організаційно-комунікативна
4. з врахуванням визначеної належності себе та оточуючих до певного етносу підтримувати сприятливий психологічний клімат при здійсненні спільної діяльності.	соціально-побутова	організаційно-комунікативна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К., 1992.
2. Довідник з історії України. – К., 1996.
3. Дорошенко Д. Нарис історії України: У 2 т. Львів, 1991.
4. Історія України. Навчальний посібник / Під ред. Яцюка М.В. – Харків, 2009.
5. Литвин В. Історія України. Навчально-методичний посібник для семінарських занять. – К., 2006.
6. Лозко Г. Українське народознавство. – К., 2006.
7. Малик Я., Чуприна В. Історія української державності. – Львів, 1995.
8. Основи етнодержавознавства / Під ред. проф. Римаренка Ю. – К., 1997.
9. Політична історія України / Під ред. проф. Танцюри В.І. – К., 2002.
10. Семененко В.І. Історія України. – Харків, 2007.

1.5. Анотації програми дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Мета та завдання вивчення дисципліни: залучення до фундаментальних засад державотворення, соціально-політичних та етнічних процесів в Україні, розвиток історичного мислення, пробудження відчуття власної причетності до державотворчих прагнень українського народу, формування уміння орієнтуватися у світі міжетнічних відносин з позицій гуманізму, виховання патріотизму, етнічної толерантності.

Предмет вивчення у дисципліні: суспільно-політичні, державотворчі та етнополітичні процеси в українських землях.

Змістовий модуль (ЗМ) 1.1

Етнічна ідентифікація. Періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в українських землях.

ЗМ 1.2

Суспільно-політичний розвиток українського народу в контексті визначальних тенденцій розвитку державності України.

Аннотация программы учебной дисциплины

ИСТОРИЯ УКРАИНЫ

Цель и задания изучения дисциплины: приобщение к фундаментальным основам государственного строительства, социально-политическим и этническим процессам в Украине, развитие исторического мышления, пробуждение чувства к процессам государственного строительства украинского народа, формирование умения ориентироваться в проблематике межнациональных взаимоотношений с позиций гуманизма, воспитание патриотизма, этнической терпимости.

Предмет изучения в дисциплине: общественно-политические и этнические процессы в Украине, основы государственного строительства.

Содержательный модуль (СМ) 1.1

Этническая идентификация. Периоды, закономерности формирования этнополитических процессов в украинских землях.

СМ 1.2

Общественно-политическое развитие украинского народа в контексте определяющих тенденций развития государственности Украины.

The summary of the program of a subject matter

HISTORY OF UKRAINE

Purpose: bringing in to fundamental principles of creation of the state, socio-political and ethnic processes in Ukraine, development of historical thought, awakening of feeling of own involvement to state creative aspirations of the Ukrainian people, forming of ability to be oriented in the world of national relations from positions of humanism, education of patriotism, ethnic tolerance.

The article of study is in discipline: social and political, state creative and etnopolitical processes are in Ukrainian earths.

Semantic module (SM) 1.1 Ethnic authentication. Periods, conformities to the law of forming and development etnopolitical processes in Ukrainian earths.

SM 1.2 Social and political development of the Ukrainian people is in the context of determining progress of the state system of Ukraine trends.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця 2.1. – Розподіл обсягу навчальної роботи студента за робочим навчальним планом (денна форма навчання)

Призначення: підготовка	Напрям, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 1 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 108	Галузь знань: 0601 - «Будівництво та архітектура» Напрям підготовки: 6.060103 - «Гідротехніка (Водні ресурси)» Освітньо- кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни – Нормативна Рік підготовки: 1-й Семестр: 1-й Лекції – 18 год. Практичні – 18 год. Самостійна робота – 72 год. Вид підсумкового контролю: 1 семестр – екзамен

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 33% до 67%.

Таблиця 2.2. – Розподіл обсягу навчальної роботи студента за робочим навчальним планом (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка	Напрям, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 1 Змістових модулів – 2, Загальна кількість годин – 108	Галузь знань: 0601 - «Будівництво та архітектура» Напрям підготовки: 6.060103 - «Гідротехніка (Водні ресурси)» Освітньо- кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни – Нормативна Рік підготовки: 1-й Семестр: 1-й Лекції – 6 год. Практичні – не передбачено. Самостійна робота – 96 год. Контрольна робота – 6 год. Вид підсумкового контролю: 1 семестр – екзамен

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 6% до 94%.

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Історія України» наведена в табл. 2.3.

Таблиця 2.3. – Структура навчальної дисципліни «Історія України»

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Форма навчання	Семестр (и)	Години									Екзамен (сем.) (семестри)	Заліки (семестри)
			Всьо- го	Ауд итор ні	у тому числі			Сам. робо та	У тому числі				
					Лек ції	Прак тичні, семі- нари	Лабора тор -ні		Кон роб.	КП /КР	РГ Р		
6.060103 – ВВ	Ден- на	1	108	36	18	18	-	72	-	-	-	1	-
6.060103 – ВВ	За- очна	1	108	6	6	-	-	96	6	-	-	1	-

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських). Низку питань винесено на розгляд і обговорення під час практичних (семінарських). Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

ЗМ 1.1 Етнічна ідентифікація. Періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в українських землях

Тема 1. Джерела та історіографія історії України

Історичні джерела, їх різновиди. Формування історичних джерел в процесі становлення української нації та її державності. Іноземні джерела історії України. Сучасні методи дослідження історичних джерел. Допоміжні історичні дисципліни як засіб вивчення історичних джерел. Предмет історичної дисципліни – джерелознавства.

Історія та історіографія в еволюції, їх місце і роль в гуманізації діяльності людини, громадянина.

Українська історіографія: її поява і розвиток. Історіографія доби Київської держави. Історіографічні розвідки литовсько-польського періоду. Козацько-старшинська історіографія. «Автономістська» концепція XVII – XVIII ст. Народницька історіографія XIX ст. Українська історіографія в Австро-

Угорській та Російській імперій початку XX ст. Українська радянська історіографія, її особливості. Завдання української історіографії доби незалежності.

Іноземна історіографія історії України. Антиукраїнські історичні міфи.

Тема 2. Українська етнологія: теорія та сучасна практика

Етнос та етногенез: концепції і теорії. Сутність етногенетичної еволюції. Український етнос в історичній ретроспективі. Етногенетичні процеси в давнину на теренах сучасної України. Проблеми етногенезу східних слов'ян. Феномен трипільської протоцивілізації. Місце України в слов'янському етногенезі. Етноісторичний розвиток українців у XIV-XX ст. Етнодемографічні зміни в Україні у XX ст. Формування етнографічних груп українців.

Етнополітика та її особливості в різні періоди життя українського народу.

Історіософські концепції щодо формування та розвитку українського етносу. Сутність автохтонної та міграційної теорій формування українського етносу. Ранньослов'янська концепція. Києворуська (давньоруська) концепція. Пізньосередньовічна концепція. «Азіатська теорія» слов'янського етногенезу.

«Народ-нація» в англійській, французькій та німецькій семантичній етатизації. Український народ в українській етнополітичній думці. Національна держава. Етнополітика та концепція забезпечення життєдіяльності українського етносу.

Історичні аспекти появи чисельних етносів в Україні, найбільш характерні риси їх спілкування між собою в рамках держави.

Тема 3. Освіта і наука в українській духовності

Особливості освітнього руху в Україні у XVI-XVII ст. Боротьба за збереження української національної самобутності в культурно-освітній сфері в умовах ополячення та окатоличення українців. Роль православних парафіяльних шкіл в освіті українського народу. Ю.Дрогобич. Острозька академія як осередок православної української освітньої традиції.

Виникнення і роль православних братств у процесі розвитку української духовності в пізньосередньовічну та барокову епохи. Зміст освіти. Підтримка запорозькими козаками православних братств.

Києво-Могилянська академія як духовний, навчальний та науково-культурний центр східного та південного слов'янства. Постать митрополита Петра Могили.

Становлення університетської освіти в Україні. Реформи освітньої справи в Україні гетьмана Кирила Розумовського. Роль і значення Харківського імператорського університету в науково-освітньому житті підросійської України та українському національно-культурному відродженні XIX - початку XX ст. Київський та Чернігівський університети як освітньо-виховні центри свідомої української інтелігенції.

Історія формування та діяльність громадських, культурологічних, освітніх, політичних організацій українського народу. Об'єктивні умови і суб'єктивні фактори в процесах гуманітарного, політичного українського життя народу.

Визначальні тенденції розвитку освіти, науки, техніки як фундаментальних основ рівня життя українського етносу.

Тема 4. Етнографічні студії в контексті історії України

Поняття «етнографія» та етапи становлення етнографічних досліджень. Поняття терміну «етнографічне районування». Формування і розвиток історико-етнографічних регіонів України: Полісся, Волинь, Західна Україна, Поділля, Середня Наддніпрянщина, Південь України, Слобожанщина.

Сутність етнографічної одноцілісності українських земель.

Тема 5. Українці і світ

Методологічні засади дослідження феномену української діаспори. Побутове й наукове розуміння поняття «діаспора». Термін «українська діаспора». Причини української еміграції. Проблема самоідентифікації зарубіжних українців. Українська Всесвітня Координаційна Рада та Світовий Конгрес Українців як координаційні центри розвитку закордонних українців.

Історичні процеси в міграційних та еміграційних явищах українців: етапи формування української діаспори. Статистичні дані щодо розселення українців у світі.

Західна українська діаспора. Східна українська діаспора.

ЗМ 1.2 Суспільно-політичний розвиток українського народу в контексті визначальних тенденцій розвитку державності України

Тема 6. Українське державотворення: етапи та особливості

Історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежної України.

Еволюція, закономірність, ефективність розвитку (за періодами) державності України: Київська держава (Київська Русь), Галицько-Волинська держава, козацько-гетьманська держава (середина XVII - кінець XVIII ст.), Українська Центральна Рада, Українська Держава гетьмана П. Скоропадського, Українська Народна Республіка доби Директорії, ЗУНР, Україна (від 1991 року).

Основні закономірності, суть і наслідки етапів та процесів українського державотворення.

Тема 7. Українство у боротьбі з національним та соціальним гнобленням

Зародження історичної української соціальної системи, наявність у ній ознак міжнародного впливу, поєднання історичного і сучасного.

Соціальна боротьба у Київській Русі та Галицько-Волинській державі. Соціальна стратифікація в Київській Русі та Галицько-Волинській державі.

Боротьба українства з соціальним та національним гнобленням у часи входження до Литовсько-Польської держави. Визначальні тенденції суспільно-політичного життя українців доби Литовсько-Польської держави (козацтво).

Боротьба з соціальним та національним гнобленням на Україні у другій половині XVII - XVIII ст. Гетьманщина. Соціальні процеси на Правобережжі. Гайдамаччина та опришки. Знищення російським самодержавством української державності наприкінці XVIII ст.

Колоніальне гноблення українців в Автор-Угорській й Російській імперіях. Соціальна та національна боротьба на Україні у XIX - на початку XX ст. Українське національне відродження XIX ст.

Соціальна та національна боротьба у часи національно-демократичної революції (1917-1920 рр.) та у роки входження України до СРСР (1920-1991 рр.).

Тема 8. Історичні студії економічного розвитку України

Предмет і завдання економічної історії України.

Економічний розвиток українських земель в епоху середньовіччя (V – XV ст.). Роль землеробства і ремесел у становленні соціально-економічної системи українських земель.

Господарство України козацької доби (XVI - XVIII ст.). Українські міста та Магдебурзьке право. Початок мануфактурного періоду в Україні. Форми й напрямки торгівельних зв'язків.

Економічний розвиток українських земель у XIX - на поч. XX ст. Земельна реформа 1861 р. в Російській імперії, її наслідки для України. Промисловий переворот в Україні.

Економічна політика українських революційних урядів (1917-1919 рр.): доба Української Центральної Ради, гетьманату П. Скоропадського, Директорії УНР.

Економіка радянської України: неп, насильницька колективізація, індустріалізація. Голодомор 1932-1933 рр. Причини голоду 1946-1947 рр. Економічні реформи М. Хрущова. Економічні реформи О. Косигіна. Економічні трансформації в період «перебудови» М. Горбачова.

Основні проблеми економічного розвитку незалежної України.

Тема 9. Геополітичне становище України: історія та сучасність

Наукова дисципліна геополітика.

Унікальність геополітичного положення України. Традиційні українські державності в геополітичному вимірі. Українське козацтво як геополітичний чинник XVI - XVIII ст.

Історія української геополітичної думки. Основні геополітичні вектори в суспільно-політичній думці початку XX ст.

Геополітичне становище сучасної України та його особливості. Завдання зовнішньої політики України. Україна в геополітичних дослідженнях західних та російських політологів. Геополітичне місце України очима українських дослідників.

Геополітичні пріоритети Української держави на сучасному етапі. Сутність європейської та євроатлантичної інтеграції України. Україна в міжнародних організаціях. Українсько-російські відносини.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для денної форми навчання наведений у табл. 2.4, а для заочної форми навчання – у табл. 2.5.

Таблиця 2.4. – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для денної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього кредит/ /годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. «Історія України»	3/108	18	18	-	72
ЗМ 1.1 Етнічна ідентифікація. Періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в українських землях	1,5/54	9	9	-	36
ЗМ 1.2. Суспільно-політичний розвиток українського народу в контексті визначальних тенденцій розвитку державності України	1,5/54	9	9	-	36

Таблиця 2.5. – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для заочної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього кредит/ /годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Пр.	Конт. роб.	СРС
Модуль 1. «Історія України»	3/108	6	-	6	96
ЗМ 1.1 Етнічна ідентифікація. Періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в українських землях	1,5/54	3	-	3	48
ЗМ 1.2. Суспільно-політичний розвиток українського народу в контексті визначальних тенденцій розвитку державності України	1,5/54	3	-	3	48

2.2.2. План лекційного курсу

Таблиця 2.6. – План лекційного курсу з навчальної дисципліни

Зміст	Кількість годин	
	6.060103 – ВВ	
	Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1. «Історія України»	18	6
ЗМ 1.1 Етнічна ідентифікація. Періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в українських землях	9	3
Тема 1. Джерела та історіографія історії України	2	1
Тема 2. Українська етнологія: теорія та сучасна практика	2	1
Тема 3. Освіта і наука в українській духовності	2	1
Тема 4. Етнографічні студії в контексті історії України	2	-
Тема 5. Українці і світ	1	-
ЗМ 1.2. Суспільно-політичний розвиток українського народу в контексті визначальних тенденцій розвитку державності України	9	3
Тема 6. Українське державотворення: етапи та особливості	3	1
Тема 7. Українство у боротьбі з національним та соціальним гнобленням	2	1
Тема 8. Історичні студії економічного розвитку України	2	1
Тема 9. Геополітичне становище України: історія та сучасність	2	-

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

Таблиця 2.7. – План практичних занять з навчальної дисципліни

Зміст	Кількість годин	
	6.060103 – ВВ	
	Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1. «Історія України»	18	-
ЗМ 1.1 Етнічна ідентифікація. Періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в українських землях	9	-
Тема 1. Джерела та історіографія історії України	2	-
Тема 2. Українська етнологія: теорія та сучасна практика	2	-
Тема 3. Освіта і наука в українській духовності	2	-
Тема 4. Етнографічні студії в контексті історії України	1	-
Тема 5. Українці і світ	1	-
Поточний контроль ЗМ 1.1	1	-
ЗМ 1.2. Суспільно-політичний розвиток українського народу в контексті визначальних тенденцій розвитку державності України	9	-
Тема 6. Українське державотворення: етапи та особливості	3	-
Тема 7. Українство у боротьбі з національним та соціальним гнобленням	2	-
Тема 8. Історичні студії економічного розвитку України	1	-
Тема 9. Геополітичне становище України: історія та сучасність	2	-
Поточний контроль ЗМ 1.2	1	-

2.2.4. Індивідуальне завдання (ІНДЗ)

Програмою дисципліни передбачено виконання індивідуального завдання студентами заочної форми навчання у вигляді тест-зошита. Метою виконання роботи є закріплення теоретичних знань з дисципліни та набуття практичних навичок самостійної роботи з рекомендованою до вивчення літературою.

Пропонований тест-зошит є письмовою формою опрацювання головних проблем дисципліни «Історія України», яка дозволяє студентам заочної форми навчання удосконалювати процес вивчення історії нашої країни.

Тест-зошит покликаний також вдосконалити систему перевірки та оцінки рівня знань студентів-заочників. Під час підготовки тестових завдань укладачі виходили з сучасних вимог до оптимізації різних форм навчального процесу в системі вищої школи, спиралися на сучасні програми та тематичне планування матеріалу з вузівських курсів історії України, а також на найновіші публікації з актуальних проблем української історії.

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу у вигляді тест-зошита у І-му семестрі.

Контрольна робота вважається зарахованою, якщо студент виконав завдання в повному обсязі та отримав відповідний результат.

Зарахована тестова робота є допуском для студентів заочної форми навчання до екзамену у І-му семестрі.

2.3. Самостійна робота студентів

Для опанування матеріалу дисципліни «Історія України» окрім лекційних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основними видами самостійної роботи студента є – вивчення додаткової літератури, робота з довідковими матеріалами, підготовка до практичних занять, підготовка до поточного й підсумкового контролю, виконання самостійного завдання..

Таблиця 2.8. – Розподіл часу самостійної роботи за темами навчальної дисципліни

Зміст	Кількість годин	
	6.060103 – ВВ	
	Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1. «Історія України»	72	96
ЗМ 1.1 Етнічна ідентифікація. Періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в українських землях	36	48
Тема 1. Джерела та історіографія історії України	8	9
Тема 2. Українська етнологія: теорія та сучасна практика	10	12
Тема 3. Освіта і наука в українській духовності	6	9
Тема 4. Етнографічні студії в контексті історії України	6	9
Тема 5. Українці і світ	6	9
ЗМ 1.2. Суспільно-політичний розвиток українського народу в контексті визначальних тенденцій розвитку державності України	36	48
Тема 6. Українське державотворення: етапи та особливості	9	12
Тема 7. Українство у боротьбі з національним та соціальним гнобленням	9	12
Тема 8. Історичні студії економічного розвитку України	9	12
Тема 9. Геополітичне становище України: історія та сучасність	9	12

2.4. Засоби контролю та структура

В організації навчального процесу застосовується поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюють під час практичних занять. Він має на меті перевірку рівня підготовленості студентів з певних розділів (тем) навчальної програми і виконання конкретних завдань. Поточний контроль (тестування, усне опитування, доповіді) проводиться та оцінюється за питаннями, які винесені як на практичне (семінарське) заняття, так і на самостійну роботу.

Підсумковий контроль виконують з метою оцінювання результатів навчання студентів. Загальна оцінка кожного змістового Модулю складається з поточних балів і з балів виконання модульної екзаменаційної роботи.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Перевірка й оцінювання знань студентів здійснюється із використанням наступних форм:

1. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
2. Проведення модульного контролю.
3. Проведення підсумкового екзамену.

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання наведені в табл. 2.9.

Таблиця 2.9. – Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тематичні тестування	20
ЗМ 1.2 Тематичні тестування	20
Усне опитування, доповіді	20
Підсумковий контроль з модулю	
Екзамен	40
Всього за модулем	100%

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюється під час практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування лекцій;;
- 2) виконання поточного контролю.

Оцінку «відмінно» ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді за усіма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою з питань, що розглядаються;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, винесених для самостійного опрацювання.
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в індивідуальній творчій роботі, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Контроль за виконанням поставлених задач здійснюється протягом усього семестру. За успішне та систематичне виконання поставлених завдань протягом двох змістових модулів студент отримує оцінку «відмінно» або по 20% за поточний контроль, якщо студент виконує поставлені завдання.

Робота студента в аудиторії оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладання матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;

Проведення поточного контролю

Поточний контроль (тестування) здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено як на практичне (семінарське) заняття, так і на самостійну роботу. Поточний контроль проводять у письмовій формі після

того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і виконані самостійні завдання в межах кожної теми змістового модуля. За кожним змістовим модулем проводиться поточне тестування на практичному занятті (табл. 2.9) і кожному студентові виставляється відповідна оцінка за отриманою кількістю балів.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційної і практичної (семінарської) форми роботи і вміння застосовувати набуті знання.

Після вивчення тем 1-5 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 6-9 (ЗМ 1.2) – тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. За результатами роботи на кожному практичному занятті студент отримує відповідну кількість балів.

У відповідності до програми навчальної дисципліни «Історія України» тестування проводять на останньому практичному занятті з кожного змістового модуля. Загальна тривалість тестів або контрольної роботи з модуля «Історія України» – 2,0 година (по 1 годині на опрацювання одного тесту (контрольної роботи) з одного змістового модуля). Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання (контрольної роботи) використовуються критерії оцінювання. Для кожного тестового завдання (контрольної роботи) розроблена шкала оцінювання, яка надається викладачем на розгляд студентів до проведення тестового контролю.

Тести для поточного модульного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Контрольні роботи для поточного модульного контролю обираються із загального переліку питань за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю

Умовою допуску до екзамену є: сума накопичених балів за двома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 51 % поточного

контролю (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з поточного модульного контролю (за національною системою).

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.10).

Екзамен здійснюють у письмовій формі за екзаменаційними питаннями. Екзаменаційні питання складаються з теоретичного матеріалу вивчених тем дисципліни.

Таблиця 2.10. – Шкала перерахунку оцінок результатів навчання в різних системах оцінювання

Система оцінювання	Шкала оцінювання						
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 <i>відмінно</i> <i>A</i>	4 <i>добре</i> <i>B, C</i>		3 <i>задовільно</i> <i>D, E</i>		2 <i>незадовільно</i> <i>FX, F</i>	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	<i>відмінно</i> <i>A</i>	<i>дуже добре</i> <i>B</i>	<i>добре</i> <i>C</i>	<i>задовільно</i> <i>D</i>	<i>достатньо</i> <i>E</i>	<i>незадовільно*</i> <i>FX*</i>	<i>незадовільно</i> <i>F**</i>
ECTS, % студентів	<i>A</i> <i>10</i>	<i>B</i> <i>25</i>	<i>C</i> <i>30</i>	<i>D</i> <i>25</i>	<i>E</i> <i>10</i>	<i>FX*</i>	<i>F**</i>
						<i>не враховується</i>	

* з можливістю повторного складання;

** з обов'язковим повторним курсом

Для студентів заочної форми навчання в якості підсумкового контролю знань передбачено екзамен за білетною системою. Екзамен проводиться в письмовій формі згідно з відведеним на це часом. Критерії оцінювання – див. Таблицю 2.10.

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К., 1992.	<i>Усі ЗМ</i>
2. Довідник з історії України. – К., 1996.	<i>Усі ЗМ</i>
3. Дорошенко Д. Нарис історії України: У 2 т. Львів, 1991.	<i>Усі ЗМ</i>
4. Історія України. Навчальний посібник / Під ред. Яцюка М.В. – Харків, 2009.	<i>Усі ЗМ</i>
5. Литвин В. Історія України. Навчально-методичний посібник для семінарських занять. – К., 2006.	<i>Усі ЗМ</i>
6. Лозко Г. Українське народознавство. – К., 2006.	<i>ЗМ 1</i>
7. Малик Я., Чуприна В. Історія української державності. – Львів, 1995.	<i>ЗМ 2</i>
8. Основи етнодержавознавства / Під ред. проф. Римаренка Ю. – К., 1997.	<i>ЗМ 1</i>
9. Політична історія України / Під ред. проф. Танцюри В.І. – К., 2002.	<i>Усі ЗМ</i>
10. Семененко В.І. Історія України. – Харків, 2007.	<i>Усі ЗМ</i>
2. Додаткові джерела (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Васильєва Р., Горкіна Л. Історія економічної думки України. – К., 1993.	<i>ЗМ 2</i>
2. Горелов М., Моця О. Цивілізаційна історія України. – К., 2005.	<i>ЗМ 1</i>
3. Історія держави і права України. Курс лекцій. – К., 1996.	<i>ЗМ 2</i>
4. Етнографія України / Під ред. проф. Марчука С. – Львів, 1994.	<i>ЗМ 1</i>
5. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К., 1992.	<i>Усі ЗМ</i>
6. Світлична В. Історія України. – К., 2005.	<i>Усі ЗМ</i>
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Програма і плани семінарських занять з дисципліни «Історія України» (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальностей 6.060101 – «Будівництво», 6.060103 – «Гідротехніка», 6.020107 – «Туризм») / Укл.: Л. М. Жванко, В. В. Жигло, Г. Г. Фесенко, М. В. Яцюк – Харків: ХНАМГ, 2008. – 28 с.	<i>Усі ЗМ</i>

1	2
<p>2. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи з дисципліни «Історія України» (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальностей 6.020107 – «Туризм», 6.030504 – «Економіка підприємництва», 6.030509 – «Облік і аудит», 6.030601 – «Менеджмент організацій і адміністрування», 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», 6.050701 – «Електротехніка та електротехнології», 6.050702 – «Електромеханіка», 6.060101 – «Будівництво», 6.060102 – «Архітектура», 6.060103 – «Гідротехніка», 6.070101 – «Транспортні технології», 6.080101 – «Геодезія, картографія та землеустрій», 6.180101 – «Готельно-ресторанна справа») / Укл.: Жванко Л. М., Рябченко О. Л., Яцюк М. В. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 26 с.</p>	<p><i>Усі 3М</i></p>
<p>3. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Історія України» для студентів денної і заочної форм навчання спеціальностей 6.060101 – «Будівництво»; 6.060103 – «Гідротехніка»; 6.020107 – «Туризм» / Укл.: Жванко Л. М., Яцюк М. В. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 99 с.</p>	<p><i>Усі 3М</i></p>
<p>4. Internet ресурси</p>	
<p>Цифровий репозиторій ХНАМГ // www.ksame.ua</p>	<p><i>Усі 3М</i></p>

Навчальне видання

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Історія України» (для студентів I курсу денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр за галуззю знань 0601 – «Будівництво та архітектура» напряму підготовки 6.060103 – «Гідротехніка (Водні ресурси)» спеціальності «Водопостачання та водовідведення»

Укладач: Микола Володимирович Яцюк

План 2009, поз. 1110 Р

Підп. до друку 05.11.2009	Формат 60 x 84 1/16	Папір офісний
Друк на різнографі.	Умовн.-друк. арк. 1,2	Обл.-вид. арк. 1,5
Замовл. № 5366	Тираж 10 прим.	
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12		
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ		
61002, Харків, вул. Революції, 12		